

Internasjonal medisin

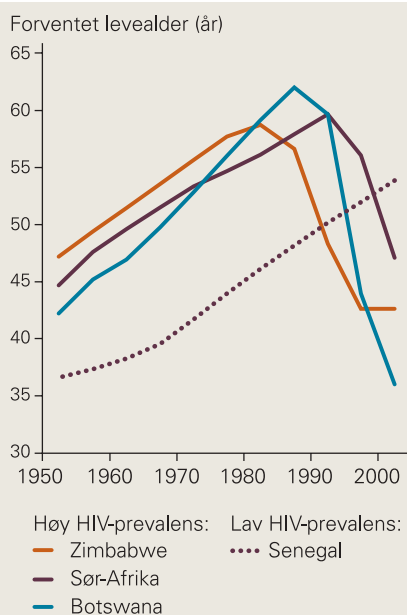
HIV/AIDS – en katastrofe for Afrika

De siste ti årene har forventet levealder blitt vesentlig lavere i afrikanske land sør for Sahara. Mesteparten av denne negative utviklingen skyldes HIV/AIDS.

På verdensbasis er mer enn 60 millioner mennesker blitt infisert med HIV. I 2001 døde mer enn tre millioner mennesker av AIDS, som nå er den 4. viktigste dødsårsak i verden. HIV/AIDS er den desidert viktigste dødsårsak i afrikanske land sør for Sahara.

I mange land, særlig i mange utviklingsland, er HIV/AIDS i ferd med å få katastrofale samfunnmessige konsekvenser. Mens gjennomsnittlig forventet levealder etter 1950 har økt over hele verden, har forventet levealder de siste ti årene blitt vesentlig lavere i afrikanske land sør for Sahara. Mesteparten av denne negative utviklingen skyldes HIV/AIDS. Gjennomsnittlig forventet levealder i denne regionen er nå 47 år, og den ville vært 62 år uten AIDS (1). Figur 1 viser hvordan forventet levealder i tre afrikanske land med høy HIV-prevalens faller dramatisk – i motsetning til land med lav HIV-prevalens, der

Figur 1

Endringer i forventet levealder i afrikanske land med henholdsvis høy og lav prevalens av HIV-infeksjon 1950–2005 (1)

forventet levealder stiger gradvis (1). I Botswana er forventet levealder ved fødsel på nivå med hva den var før 1950. Det er beregnet at en 15-åring i Lesotho har en 74 % risiko for å bli HIV-infisert før han eller hun er blitt 50 år gammel (1).

I mange land er 20–40 % av alle gravide kvinner HIV-positive (2), og millioner av barn vokser opp foreldreløse. HIV/AIDS-epidemien har en ødeleggende effekt på økonomien i fattige utviklingsland, og dette gjør at disse landene, særlig i sørlige Afrika, blir hengende enda mer etter i den økonomiske utviklingen i forhold til øvrige deler av verden (1, 2). Fremskritt innen økonomi, helse og velferd som gradvis er oppnådd gjennom flere tiår, undergraves på en dramatisk måte.

AIDS øker i særlig grad mortaliteten blant 1–5 år gamle barn. De fleste spedbarn som er HIV-infisert ved fødsel eller gjennom amming, vil utvikle AIDS og dø før de er fem år gamle. I de land som er hardest rammet av HIV/AIDS, øker barnedødeligheten betydelig. I sju afrikanske land sør for Sahara har mortaliteten blant 1–5 år gamle barn økt med 20–40 % på grunn av HIV/AIDS (1).

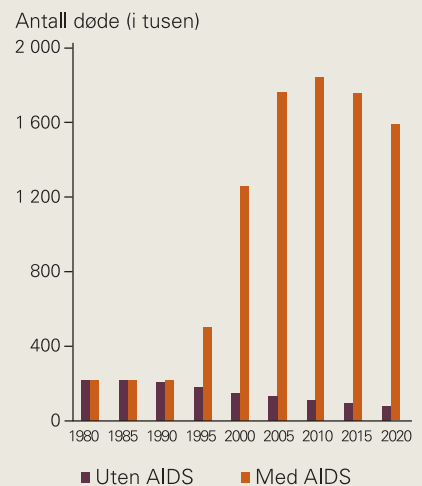
I landet Sør-Afrika steg forekomsten av HIV svært mye i 1990-årene, og antall AIDS-relaterte dødsfall er beregnet å ville kulminere i 2010–15. Det er beregnet at i aldersgruppen 15–34 år vil det være mer enn 17 ganger flere dødsfall med AIDS enn hva det ville vært uten AIDS (fig 2) (1).

De dramatiske demografiske konsekvensene av HIV/AIDS gjør det klart at denne epidemien ikke bare truer millioner av menneskers liv, helse og velferd, men også den økonomiske og politiske utviklingen i store deler av verden.

Petter Jensen Gjersvik

petter.gjersvik@legeforeningen.no
Tidsskrift for Den norske lægeforening
Postboks 1152 Sentrum
0107 Oslo

Figur 2

Beregnet antall dødsfall i aldersgruppen 15–34 år med og uten AIDS i Sør-Afrika 1980–2025 (1)

Litteratur

- UNAIDS. Report on the global HIV/AIDS epidemic. The Barcelona Report. www.unaids.org/barcelona/presskit/report.html (12.11.2002).
- Lien L. Trends in international health development. World Hosp Health Serv 2002; 38: 31–5.